

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

11 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:
Președinte - Timofti Vladimir
Judecători - Cobzac Elena, Toma Nadejda, Țurcan Anatolie și Boico Victor

juducând fără citarea părților recursurile ordinare, declarate de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Bălți – Bodareu Octavian, de către succesorul părții vătămate Balțat Tatiana, de către avocații Stratan Corina și Bosii Ion în numele inculpatului Scripnic Ivan, prin care se solicită casarea sentinței Judecătorei Bălți sediul central din 30 martie 2018 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 decembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe

*Scripnic Ivan Xxxxx, născut la xxxxx,
originar și domiciliat în Xxxxx.*

Termenul de examinare a cauzei:

1. Prima instanță: 05.12.2017-30.03.2018;
2. Instanța de apel: 24.04.2018 - 19.12.2018;
3. Instanța de recurs: 20.03.2019 - 11.06.2019.

Asupra recursurilor în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătorei Bălți sediul central din 30 martie 2018, în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală, Scripnic Ivan a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal și în baza acestei legi i s-a stabilit pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport pe un termen de 1 an.

În baza art. 90 Cod penal, executarea pedepsei aplicate față de Scripnic Ivan, a fost suspendată condiționat pe un termen de probă de 3 (trei) ani. În temeiul lit. a) alin. (6) art. 90 Cod penal, inculpatul Scripnic Ivan, a fost obligat să nu-și schimbe domiciliul fără acordul organului competent.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate Cioban Natalia și Balțat Tatiana privind încasarea prejudiciului moral a fost admisă, cu încasarea de la Scripnic Ivan în beneficiul succesorului părții vătămate Ceban Natalia a prejudiciului moral în sumă de 150000 (o sută cincizeci de mii) lei, succesorului părții vătămate Balțat Tatiana a prejudiciului moral estimat la suma de 150000 (o sută cincizeci de mii) lei.

A fost respinsă solicitarea acuzatorului de stat cu privire la încasarea cheltuielilor judiciare suportate de stat în sumă de 2450 lei pentru efectuarea expertizelor judiciare, ca fiind neîntemeiată.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Scripnic Ivan la 01.10.2017, aproximativ pe la orele 19:30, conducând automobilul de model „Toyota

Avensis Verso” cu n/î xxxxx, cu viteza de circa 50 km/oră și deplasându-se pe partea carosabilă a str. N. Iorga, din direcția autogara spre str. Gagarin, mun. Bălți, în intersecție cu str. Orheiului, cu partea din față a automobilului dat, pe banda sa de deplasare, grav a încălcat Regulamentul Circulației Rutiere RM, Hotărârea Guvernului nr. 357 din 13.05.2009 (în vigoare din 13.07.2009) și anume p.45.1) Conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori; a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; d) situația rutieră: 2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului - și nefiind atent la trafic, cu partea din față a automobilului dat, a tamponat pietonul Lungu Victor, care traversa în loc neindicat, partea carosabilă a str. N. Iorga, de la stânga la dreapta, după direcția de deplasare a automobilului dat, în urma cărui fapt pietonului, Lungu Victor, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 625 din 31.10.2017, i-au fost cauzate leziuni corporale grave, periculoase pentru viață, care au adus la decesul lui, sub formă de traumatism asociat cranian roeacal și membre; traumă cranio-cerebrală deschisă, multiple excoriații și plăgi contuze ale țesuturilor moi ale capului și feții, fractură deschisă a oaselor nasului, hemoragii în țesuturile moi epicraniene parieto-temporal-frontal pe dreapta, fractură aschiatică cu înfundare a oaselor parietal, frontal și temporal pe dreapta, hemoragii subarahnoidale totale, traumă închisă a cutiei toracice-fractura coastelor 1-7 pe dreapta cu hemoragie în țesuturile moi din jur, excoriații pe partea lateral-dreaptă a abdomenului și coapsei drepte, excoriații pe mâna dreaptă.

3. Sentința, menționată, a fost atacată cu apeluri de către :

3.1. procurorul în Procuratura mun. Bălți, Păvăleanu Andrian, care a solicitat admiterea apelului, casarea sentinței judecătorei mun. Bălți din 30.03.2018 în latura stabilirii pedepsei inculpatului Scripnic Ivan, cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Scripnic Ivan să fie declarat vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal și conform acestui articol, și conform prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală de a-i stabilit pedeapsă sub formă de 2 ani închisoare penitenciar de tip deschis cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de (transport pe un termen de 2 ani, măsura preventivă de menținut până la intrarea sentinței în vigoare, de încasat din contul inculpatului cheltuielile judiciare în sumă de 2450 lei, pentru efectuarea expertizelor judiciare.

3.2. avocatul Ceornea Eduard în numele succesorilor părții vătămate Balțat Tatiana și Ceban Natalia, prin care a solicitat, admiterea apelului declarat, casarea în latura pedepsei aplicate a sentinței Judecătorei Bălți din 30.03.2018 pronunțarea unei noi hotărâri prin care Scripnic Ivan să fie recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal și în baza acestei legi a-i stabili acestuia pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 3 (trei) ani, cu privarea dreptului de a conduce mijlocul de transport pe un termen de 3 ani, iar în latura civilă să fie menținută sentința instanței de fond.

3.3. inculpatul Scripnic Ivan, care a solicitat admiterea apelului, casarea parțială a sentinței primei instanțe în latura acțiunii civile, cu pronunțarea unei noi hotărâri în baza căreia să fie micșorat cuantumul acțiunii civile încasate în beneficiul

succesorilor, părții vătămate Ceban Natalia și Balțat Tatiana a prejudiciului moral a câte 150.000 lei la fiecare, cu încasarea în beneficiul succesorilor a unei sume echitabile.

Ulterior, la data de 11.06.2018, a fost depus un apel suplimentar la cel al inculpatului, prin care s-a solicitat admiterea apelului declarat de inculpatul Scripnic Ivan, admiterea cererii suplimentare de apel, casarea sentinței instanței de fond din 30.03.2018 în latura stabilirii pedepsei și în partea admiterii acțiunii civile cu pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit, pentru prima instanță prin care să fie dispusă stabilirea în privința lui Scripnic Ivan a unei pedepse non-privative de libertate mai blânde decât minimul prevăzut de lege și acțiunea civilă de a o respinge ca lipsită de temei juridic, în rest a o menține.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 decembrie 2018 au fost respinse, ca nefondate, apelurile procurorului în Procuratura Bălți, Păvăleanu Adrian, a avocatului Ceornea Eduard în numele succesorilor părții vătămate Balțat Tatiana și Ceban Natalia, și a inculpatului Scripnic Ivan, și menținută fără modificări sentința.

4.1 În motivarea soluției adoptate instanța de apel a constatat că, din materialele cauzei rezultă că aceasta a fost examinată în ordinea procedurii prevăzută de art.364¹ Cod de procedură penală, sentința fiind contestată doar în latura pedepsei și acțiunii civile.

Colegiul penal a considerat că instanța de fond corect a apreciat măsura de pedeapsă aplicată inculpatului, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana vinovată.

Astfel, instanța de fond la stabilirea pedepsei a acordat deplină eficiență și s-a condus de principiile generale de aplicare a pedepsei consfințite în art.61 alin.(2) Cod penal, conform căruia pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, și respectiv, la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

La fel, instanța a ținut cont de prevederile art.75 Cod penal, precum și a respectat cerințele dispozițiilor art.364¹ alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, precum și alin.(8) al normei date, conform căreia, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu (f.d. 128) și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă. Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, se aplică pedeapsa închisorii de 30 de ani.

Sanțiunea art.264 alin. (3) lit. b) Cod penal, prevede ca pedeapsă închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani.

La individualizarea pedepsei, conform criteriilor generale de individualizare a pedepsei, instanța de judecată trebuie să respecte toate cerințele prevăzute de legea penală ce asigură aplicarea față de inculpat a unei pedepse echitabile, legale și individualizate.

Sanțiunea art.264 alin.(1) Cod penal prevede închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 4 ani,

astfel limitele noi la aplicarea prevederilor art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală fiind încadrate între 2 ani și 4 ani 8 luni, deci contrar celor indicate de apelanți pedeapsa penală stabilită sub formă de 3 ani închisoare cu privare de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de 1 an a fost încadrată corect în limitele noi stabilite, totodată nefiind care-va impedimente de aplicare în cazul lui Scripnic Ivan a prevederilor art. 90 Cod penal, fiindu-i suspendată executarea reală a pedepsei sub formă de închisoare.

Astfel, Colegiul penal a constatat că, prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art.7, 61, 75 Cod penal, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acesteia.

Sub acest aspect, instanța de apel a considerat că instanța de fond întemeiat a stabilit că inculpatul Scripnic Ivan anterior nu a fost tras la răspundere penală (vol. I f.d.85), și-a recunoscut vina integral și a depus cerere privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, comportamentul inculpatului până la comiterea infracțiunii și anume, că la locul de trai inculpatul Scripnic Ivan se caracterizează pozitiv (vol.I f.d.56), este căsătorit și are la întreținere un părinte de vârstă înaintată, potrivit informației parvenite de la Instituția Medico-Sanitară spitalului r-nul Fălești, Scripnic Ivan nu se află la evidența medicilor narcolog și psihiatru (vol.I f.d.57), la locul de trai se caracterizează pozitiv (f.d.88), la fel luându-se justificat în considerație și părerea succesorilor părților vătămate care au optat pentru aplicarea față de inculpat a unei pedepse privative de libertate.

La caz, Colegiul a arătat că, conform referatului prezentențial de evaluare psihosocială a personalității Scripnic Ivan, urmează că, perspectivele de reintegrare în societate pentru Scripnic Ivan sunt medii, având ca oportunitate menținerea la locul de muncă, asigurarea bugetului familial cu resurse financiare, oferirea suportului în îngrijirea și supravegherea mamei sale, care la moment se află ținută la pat.

Astfel, luând în considerație circumstanțele descrise mai sus Colegiul penal a reiterat corectitudinea stabilirii pedepsei penale prin aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, or, la materialele cauzei nu s-au constatat careva impedimente la aplicarea normei legale date, fiind neîntemeiate invocările apelanților privind blândețea pedepsei, aceasta fiind în conformitate cu criteriile generale de individualizare a pedepsei, prevăzute de art.75 Cod penal, instanța de fond just considerând că scopul pedepsei poate fi atins prin aplicarea anume a acestei pedepse, nefiind necesitatea izolării inculpatului de societate sau careva circumstanțe ce ar putea duce la înăsprirea pedepsei.

În acest sens, Colegiul penal a atras atenția asupra faptului că, practica judiciară demonstrează că pedeapsa prea aspră generează apariția unor sentimente de nedreptate, jignire, înrăire și de neîncredere în lege, fapt ce poate duce la consecințe contrare scopului urmărit, iar o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficient nici pentru corectarea infractorului nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, mai mult ca atât, legea penală nu urmărește scopul de a cauza suferințe fizice sau de a leza demnitatea omului, acesta fiind unul din principiile aplicării Codului penal.

Cu referire la pedeapsa complementară aplicată față de inculpatul Scripnic Ivan, sub formă de privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un

termen de 1 an, instanța de apel la fel a apreciat situația ca fiind una justă, și proporțională circumstanțelor constatate la caz, invocarea apărătorului Eduard Ceornea în numele succesorilor părții vătămate în sensul dat fiind nejustificată prin descrierea efectuată în cererea de apel, or, pedeapsa complementară în cuantumul stabilit se încadrează perfect în sancțiunea articolului incriminat lui Scripnic Ivan.

Cu privire la solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea cheltuielilor de judecată compuse din plățile pentru efectuarea expertizei judiciare în sumă de 2450 lei, Colegiul a respins cerința respectivă, or, aceste cheltuieli au fost suportate pentru efectuarea expertizei în vederea acumulării probelor necesare, ce demonstrează vinovăția persoanei în comiterea unei infracțiuni. Sub acest aspect, Colegiul penal a menționat obligația pozitivă a statului de a colecta probe necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și implicit asumarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului-în cazul dat a cheltuielilor pentru efectuarea expertizei în vederea stabilirii stării de ebrietate.

Astfel, cheltuielile solicitate de acuzatorul de stat au fost suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară nr.625 din 31.10.2017 și pentru efectuarea raportului medical de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei nr.3990 din 01.10.2017 în vederea acumulării probelor necesare, ce demonstrează vinovăția și identifică persoana vinovată în comiterea unei infracțiuni.

Cu referire la invocarea inculpatului și a apărătorului care au adus critici pedepsei stabilite prin sentința instanței de fond, Colegiul penal le-a respins, or, reieșind din circumstanțele cauzei și cele invocate și descrise supra, aceasta se încadrează perfect în limitele sancțiunii art. 264¹ alin. (3) lit. b) Cod penal, pedeapsă care va atinge scopul reeducării și corectării inculpatului, care se face vinovat de comiterea unei fapte prejudiciabile care s-a soldat cu decesul unei persoane, totodată aplicarea pedepsei la limita minimă în urma aplicării art.364¹ Cod de procedură penală, după cum a solicitat în apel nu este o obligație a instanței, instanța urmând a aplica pedeapsă în noile limite, ținând cont de prevederile art.75-88 Cod penal, care reglementează modalitatea individualizării pedepsei, astfel, instanța de fond în cazul din speță în tot respectând prevederile legale.

Cu referire la invocările inculpatului apelant și a apărătorului său precum că și pietonul ar avea anumite obligații pe care urmează să le respecte și să le îndeplinească, astfel făcându-se vinovat de producerea accidentului, instanța de apel a relevat, că faptul respectiv nu scade nivelul și gradul prejudiciabil al acțiunilor inculpatului care a recunoscut vina, totodată depunând în sensul respectiv și o cerere de examinare a cauzei în procedura simplificată prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală.

Ce ține de dezacordul în partea ce ține de recunoașterea a ambelor fiice în calitate de succesori ai părții vătămate, Colegiul penal a reiterat că care-va încălcări de procedură, nu au fost constatate, or, hotărîrea privind recunoașterea rudei apropiate ca succesori ai părții vătămate sau al părții civile aparține ofițerului de urmărire penală, procurorului care conduce urmărirea penală, sau după caz instanței de judecată, la fel și în cazul în care mai multe rude apropiate pretind recunoașterea în calitate de succesori, acestea avînd același grad de rudenie cu partea vătămată.

Totodată, instanța de apel a atestat și corectitudinea încasării de la inculpatul Scripnic Ivan în beneficiul succesorilor părții vătămate a prejudiciului moral solicitat

în mărime integrală, fiind respectată legislația națională în domeniu, or, potrivit prevederilor art.219 alin.(4) Cod de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, prejudiciul agrement sau estetic, pierderea speranței în viață, pierderea onoarei prin defăimare, suferințele psihice provocate de decesul rudelor apropiate etc.

Conform art. 1422 alin. (1) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral (suferințe psihice sau fizice) prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum și în alte cazuri prevăzute de legislație, instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin echivalent bănesc.

În conformitate cu art. 1422 și art.616 alin.(2) Cod civil, persoanele vătămate au dreptul la repararea prejudiciului nepatrimonial (moral) sub formă de despăgubire în bani în suma stabilită de instanțele judecătorești în baza unei aprecieri conforme principiilor echității.

Prejudiciul moral se repară indiferent de existența și întinderea prejudiciului patrimonial.

Succesorul părții vătămate Balțat Tatiana a înaintat acțiune civilă în procesul penal privind încasarea prejudiciului moral estimat la suma de 150000 (o sută cincizeci de mii) lei pentru fiecare în parte, aceiași sumă fiind pretinsă și de Ceban Natalia.

Prin urmare, instanța de fond, în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice și fizice cauzate succesorului părților vătămate Ceban Natalia, Balțat Natalia, de gradul de vinovăție al făptuitorului prejudiciului și de măsura în care compensarea poate aduce satisfacerea succesorului părții vătămate, ținând cont de aceste împrejurări, urmărind scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei, just a considerat că suma de 150000 (o sută cincizeci de mii) lei, sumă care este echitabilă și nu vine în contradicție cu prevederile art.41 CEDO, iar la determinarea cuantumului acestuia s-a luat în considerație atât gravitatea suferințelor psihice a succesorilor părții vătămate, cât și datele obiective care certifică acest fapt, și anume nivelul suportării de către acestea a suferințelor psihice în urma decesului unei rude foarte apropiate.

Astfel, instanța de fond a ținut cont de tipul vinovăției prin care s-a comis infracțiunea (imprudența) precum și măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recursuri ordinare în termen de către procurorul în Procuratura de circumscripție Bălți – Bodareu Octavian, de către succesorul părții vătămate Balțat Tatiana, de către avocații Stratan Corina și Bosîi Ion în numele inculpatului Scripnic Ivan.

5.1 În motivarea cerințelor sale procurorul indicând temeiurile de casare a deciziei pct. 6 și 10 alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 decembrie 2018 cu remiterea cauzei spre o nouă rejudecare în instanța de apel pe motivele indicate în recurs.

Indică acuzarea că, la aplicarea pedepsei inculpatului Scripnic Ivan instanțele de fond și de apel nu au ținut cont de criteriul general al individualizării pedepsei, neglijând în așa mod prevederile art.75 Cod penal și anume: gradul prejudiciabil al

infracțiunii săvârșite, circumstanțele cazului, motivul comiterii infracțiunii, personalitatea vinovatului, precum și influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării persoanei culpabile

La stabilirea pedepsei, nu s-a ținut cont că inculpatul Scripnic Ivan a săvârșit o infracțiune gravă, care după conținutul său și consecințele prejudiciabile reprezintă un pericol sporit pentru societate, adică în rezultatul imprudenței sale a decedat pietonul Lungu Victor.

Pedeapsa sub formă de suspendare condiționată a executării pedepsei în temeiul art. 90 Cod penal, stabilită prin sentința Judecătorei mun. Bălți în privința lui Scripnic Ivan este extrem de blândă, prin care nu vor fi atinse scopurile generale ale pedepsei penale prevăzute de art.61 alin. (2) Cod penal, restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și de prevenire a săvârșirii de noi infracțiuni.

Referitor la cheltuielile de judecată, instanța nu a ținut cont de faptul că conform art.227-229 Cod de procedură penală cheltuielile de judecată cuprind sumele cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală, iar plata acestora sunt suportate de condamnat sau sunt trecute în contul statului (art.229 alin.(1) CPP).

Astfel legea permite ca cheltuielile judiciare să fie suportate de condamnați, însă instanțele de fond și de apel, au refuzat încasarea sumei de 2450 lei - costul expertizei, de la inculpat.

5.2 În motivarea cerințelor sale succesorul părții vătămate Balțat Tatiana indicând temeiurile de casare a deciziei pct. 10 alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a hotărârilor primei instanțe și celei de apel, în această parte, rejudecând cauza și pronunțând o nouă hotărâre, prin care să fie exclusă aplicarea față de inculpatul Scripnic Ivan a prevederilor art. 90 Cod penal.

Indică recurenta că, instanța de fond și cea de apel a stabilit just circumstanțele cauzei, corect a calificat acțiunile săvârșite de către inculpatul Scripnic Ivan, însă greșit a individualizat pedeapsa aplicată acestuia, reținând împrejurări cum ar fi: anterior nu a fost tras la răspundere penală, și-a recunoscut vina integral și a depus cerere privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, comportamentul inculpatului până la comiterea infracțiunii și anume, că la locul de trai inculpatul Scripnic Ivan se caracterizează pozitiv, este căsătorit și are la întreținere un părinte de vîrstă înaintată, potrivit informației parvenite de la Instituția Medico-Sanitară spitalului r-nul Fălești, Scripnic Ivan nu se află la evidența medicilor narcolog și psihiatru, la locul de trai se caracterizează pozitiv.

Circumstanțele menționate mai sus și descrise în decizie reprezintă prin sine temeiuri de atenuare a pedepsei pentru inculpat, însă nu sunt suficiente pentru a-i suspenda executarea pedepsei; - instanța de fond și cea de apel nu a ținut cont de faptul că, în urma comiterii infracțiunii imputate inculpatului a decedat o persoană, adică s-au produs consecințe ireparabile. De asemenea, nu s-a ținut cont de circumstanțele cauzei și probele examinate confirmă cu certitudine faptul că inculpatul avînd posibilitate de a vedea prezența părții vătămate în mijlocul străzii la nivelul liniilor duble ce separă benzile de deplasare în contrasens de la distanță de minim 65 m, a continuat deplasarea automobilului fără a micșora viteza, deși după cum afirmă singur inculpatul, acesta a văzut semnul rutier de trecere de pietoni. La locul faptei nu au fost depistate careva urme sau semne de frînare, fapt ce relevă neaplicarea frînării de urgență de către inculpat nici imediat înainte de impact, nici

după momentul impactului; astfel instanța nu a ținut cont de prevederile art. 61 alin. (2) Cod penal, aplicând neîntemeiat suspendarea condiționată a executării pedepsei.

5.3 În motivarea cerințelor sale avocații Stratan Corina și Bosîi Ion în numele inculpatului Scripnic Ivan indicând temeiurile de casare a deciziei pct. 6 alin.(1) art. 427 Cod de procedură penală, a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei Curții de Apel Bălți, casarea parțială a sentinței Judecătorei Bălți în partea stabilirii pedepsei și în partea admiterii acțiunii civile integral, rejudecarea cauzei cu dispunerea stabilirii unei pedepse non-privative de libertate mai blânde decât minimul prevăzut în lege în privința lui Scripnic Ivan, iar în partea acțiunii civile de a încasa prejudiciul moral de la inculpat în mărime de 60.000 lei, în rest a menține dispozițiile deciziei Curții de Apel Bălți.

Indică recurenții că, în cazul dat, instanța de fond deși corect a apreciat unele circumstanțe ale pricinii a aplicat o pedeapsă cu închisoarea cu suspendarea executării pentru un termen de 3 ani, fără a motiva de ce nu a aplicat minimul prevăzut în aceste limite. Or. circumstanțele pricinii permit în mod deplin aplicarea minimului pedepsei prevăzute

6. Pe marginea recursurilor declarate avocații Bosîi Ion și Stratan Corina în numele inculpatului Scripnic Ivan și succesorul părții vătămate, Balțat Tatiana au depus referințe.

Avocații Bosîi Ion și Stratan Corina au solicitat respingerea recursurilor depuse de către procurorul Bodareu Octavian și succesorul părții vătămate Balțat Tatiana ca inadmisibile și vădit nefondate.

Succesorul părții vătămate Balțat Tatiana a solicitat declararea recursului depus de către avocații Bosîi Ion și Stratan Corina în numele inculpatului, ca inadmisibil și neîntemeiat.

7. Referitor la recursurile ordinare declarate de procurorul Bodareu Octavian și succesorul părții vătămate Balțat Tatiana.

Judecând argumentele recursurilor în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit consideră că acestea urmează a fi respinse ca inadmisibile, cu menținerea deciziei atacate din următoarele motive.

În conformitate cu art.422 Cod de procedură penală, recursul se declară în termen de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

În speță se constată, că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recurs ordinar în termen.

Conform prevederilor art.435 alin.(1) pct.1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să-l respingă ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Drept temeiuri pentru recursurile declarate au fost invocate prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, adică cazurile când decizia atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția sau motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței ori s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale - temeiuri care nu și-au găsit confirmarea la examinarea recursului ordinar declarat.

Referitor la temeiurile pentru recursurile declarate prevăzute la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit menționează că aceste temeiuri nu și-au găsit confirmarea la judecarea recursului ordinar declarat, specificând în acest sens următoarele.

Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel a stabilit cu certitudine toate circumstanțele de fapt și aspectele de drept, a tras concluzia corectă și întemeiat a respins ca nefondate apelurile procurorului Păvăleanu Adrian și a avocatului Ceornea Eduard în numele succesorilor părții vătămate Balțat Tatiana și Ceban Natalia, în partea individualizării pedepsei și încasării cheltuielilor de judecată.

Se reține că vinovăția inculpatului nu se contestă, acțiunile lui Scripnic Ivan fiind încadrate în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, careva erori de drept la acest capitol nu se constată în speța dată.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit raportând temeiurile invocate de recurent în recurs cu textul deciziei instanței de apel consideră că în speța examinată de către instanța de apel n-au fost admise erorile de drept sub aspectele invocate de recurenți, care ar servi drept temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei în partea criticată de procurorul Bodareu Octavian și succesorul părții vătămate Balțat Tatiana, deoarece argumentele expuse în recursurile depuse sunt nefondate, decizia instanței de apel conținând toate motivele pe care se bazează soluția, instanța de apel s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apelurile procurorului Păvăleanu Adrian și a avocatului Ceornea Eduard în numele succesorilor părții vătămate Balțat Tatiana și Ceban Natalia, dispozitivul hotărârii fiind expus clar. În fapt, decizia instanței de apel corespunde tuturor prevederilor legii de procedură penală, ea fiind legală și întemeiată, fără a fi identificate neclaritățile specificate de recurent, în legătură cu ce nu se constată prezența temeiului prevăzut de art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală.

Referitor la argumentul invocat de procuror ca cheltuielile judiciare efectuate pentru expertizele judiciare în sumă de 2450 lei să fie suportate de inculpat, Colegiul penal lărgit consideră că este unul neîntemeiat și menționează că instanța de apel corect a menționat că aceste cheltuieli au fost suportate pentru efectuarea expertizei în vederea acumulării probelor necesare, ce demonstrează vinovăția persoanei în comiterea unei infracțiuni. Sub acest aspect, Colegiul penal a menționat obligația pozitivă a statului de a colecta probe necesare în vederea constatării faptei penale, identificării făptuitorului și implicit asumarea cheltuielilor aferente procesului din contul statului-în cazul dat a cheltuielilor pentru efectuarea expertizei în vederea stabilirii stării de ebrietate.

Astfel, cheltuielile solicitate de procuror au fost suportate pentru efectuarea rapoartelor de expertiză judiciară nr.625 din 31.10.2017 și pentru efectuarea raportului medical de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și naturii ei nr.3990 din 01.10.2017 în vederea acumulării probelor necesare, ce demonstrează vinovăția și identifică persoana vinovată în comiterea unei infracțiuni.

La fel, drept temei pentru recursurile declarate de procuror și de către succesorul părții vătămate Balțat Tatiana au fost invocate prevederile art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, adică cazul când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale - temei care nu și-a găsit confirmarea la judecarea recursurilor ordinare declarate.

Verificînd legalitatea hotărîrii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiul invocat de recurenți nu s-a confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, invocînd în acest context următoarele.

În esență, recurenții critică decizia contestată în partea individualizării pedepsei conform prevederilor art.75 Cod penal, în partea ce se referă la aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal în privința inculpatului Scripnic Ivan.

În continuare, instanța de recurs susține că, pedeapsa aplicată inculpaților trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, și să fie în strictă conformitate cu dispozițiile Părții speciale a Codului penal, ținîndu-se cont de limitele fixate în sancțiunea infracțiunilor incriminate.

Pe de altă parte, pedeapsa și modalitatea de executare a acesteia trebuie individualizate în așa fel, încît inculpatul să se convingă de necesitatea respectării legii penale și evitarea în viitor a săvîrșirii unor fapte similare.

Chestiunea de individualizare a pedepsei este un proces obiectiv, de evaluare a tuturor elementelor circumscrise faptei și autorului, avînd ca finalitate stabilirea unei pedepse în limitele prevăzute de lege.

Așadar, Colegiul penal lărgit statuează că instanța de apel corect a menținut sentința în partea stabilirii pedepsei inculpatului Scripnic Ivan, prima instanță corect aplicînd prevederile art. 90 Cod penal, conducîndu-se și de principiul individualizării pedepsei (art. 7 Cod penal) în coroborare cu criteriile generale de individualizare a pedepsei prevăzute în art. 75 alin. (1) Cod penal.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează că prima instanță și instanța de apel just au ținut cont de criteriile generale de individualizare a pedepsei penale, cum sunt gravitatea și caracterul prejudiciabil al faptei penale, atitudinea făptuitorilor față de cele săvârșite și urmările survenite în aspectul recunoașterii vinei. Nu în ultimul rînd, instanțele judecătorești inferioare au notificat și datele referitor la personalitatea inculpatului Scripnic Ivan, ținînd cont de faptul că inculpatul anterior nu a fost tras la răspundere penală (vol. I f.d.85), și-a recunoscut vina integral și a depus cerere privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală – art. 364¹ Cod de procedură penală, comportamentul inculpatului pînă la comiterea infracțiunii și anume, că la locul de trai inculpatul Scripnic Ivan se caracterizează pozitiv (vol.I f.d.56), este căsătorit și are la întreținere un părinte de vîrstă înaintată, potrivit informației parvenite de la Instituția Medico-Sanitară spitalului r-nul Fălești, Scripnic Ivan nu se află la evidența medicilor narcolog și psihiatru (vol.I f.d.57), la locul de trai se caracterizează pozitiv (f.d.88), totodată s-a ținut cont că partea vătămată Lungu Victor la momentul impactului era în stare de ebrietate – 1,3 promile în sînge și a considerat justificat că scopul pedepsei aplicate în privința lui Scripnic Ivan, poate fi atins doar prin stabilirea unei pedepse cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, pedeapsa fiind suspendată condiționat pe un termen de probațiune de 3 ani, cu obligarea de a nu-și schimba domiciliul fără acordul organului competent.

Ținînd cont de principiile generale de aplicare a pedepsei prevăzute în art.61 alin.(2) Cod penal, reieșind din caracterul infracțiunii comise - inculpatul Scripnic Ivan a comis o infracțiune gravă din imprudență, conform prevederilor art. 16 alin. (4) Cod penal, de limitele pedepsei prevăzute de art.264 alin. (3) lit. b) Cod penal, de faptul că, avînd în vedere că inculpatul nu a fost anterior condamnat, astfel, că pedeapsa stabilită inculpatului Scripnic Ivan de către prima instanță și menținută de

către instanța de apel, rămâne a fi una legală, utilă și eficientă pentru executare, în vederea corectării lui.

În această ordine de idei, Colegiul penal lărgit conchide că instanța de apel în decizia sa (f. d. 251-253, vol. I) corect a indicat prevederile art. 61, 75 Cod penal, și ținând cont de personalitatea inculpatului, a aplicat pedeapsă echitabilă, argumente ce sunt acceptate și însușite de către instanța de recurs, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale în cauza Albert vs. România din 16.02.2010, statuează că art. 6§1 din CEDO, obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (Van de Hurk vs Olanda, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit atestă că eroarea de drept invocată de recurenți prin prisma prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 10) Cod de procedură penală, nu și-a găsit confirmare în cadrul examinării cauzei în ordine de recurs.

În concluzie, Colegiul penal lărgit conchide că temeiurile indicate de către procurorul Bodareu Octavian și succesorul părții vătămate Balțat Tatiana, nu sunt întemeiate din punct de vedere al prezenței erorilor de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în sensul casării deciziei adoptate pe caz.

În baza celor expuse, Colegiul penal lărgit conchide că recursurile ordinare declarate de către procurorul Bodareu Octavian și succesorul părții vătămate Balțat Tatiana, urmează a fi respinse ca inadmisibile, fiind vădit neîntemeiate, cu menținerea deciziei atacate, deoarece temeiurile invocate de recurenți nu s-au confirmat în instanța de recurs ordinar.

7.1. Referitor la recursul ordinar declarat de avocații Stratan Corina și Bosîi Ion în numele inculpatului Scripnic Ivan.

Judecând recursul în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit concluzionează că acesta urmează a fi admis cu casarea parțială a deciziei în latura civilă și anume în partea prejudiciului moral, din următoarele considerente.

În conformitate cu prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept, comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Referitor la argumentele recursului declarat în partea pedepsei aplicate.

Colegiul penal constată că avocații Bosîi Ion și Stratan Corina în numele inculpatului semnaleză temeiurile pentru recurs prevăzute la pct. 6) și 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală și anume că „hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, în cazul în care instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel și instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția ori s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale”.

Opozant celor invocate de recurenți, instanța de recurs remarcă, în cazul săvârșirii unei infracțiuni, că instanța de judecată este singura în măsură să înfăptuiască nemijlocit acțiunea de individualizare a pedepsei pentru infractorul care a comis infracțiunea, având deplina libertate de acțiune în vederea realizării

operațiunii respective, ținând seama de regulile și principiile prevăzute de Codul penal, la stabilirea felului, duratei ori a cuantumului pedepsei.

Pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, potrivit art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și stabilirea pedepsei în limitele fixate în partea specială.

În același rând, instanța de recurs menționează că, conform art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului Cod. Așadar, persoanei declarate vinovate trebuie să i se aplice o pedeapsă echitabilă, în limitele sancțiunii articolului în baza căruia persoana se declară vinovată, iar după caz, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal, în special a dispozițiilor art. 90 Cod penal.

Reieșind din prevederile art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului și se aplică persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor, având drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât din partea condamnaților, cât și din partea altor persoane. Totodată, executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice sau să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Instanța de judecată trebuie să aleagă și să aplice acel tip și acea mărime a pedepsei care vor fi cele mai eficiente pentru atingerea scopului legii. Pedeapsa mai aspră, în limitele prevederilor articolului, poate fi stabilită numai în cazul în care o pedeapsă mai blândă, din numărul celor menționate, nu va asigura atingerea scopului scontat.

Sancțiunea art.264 alin. (3) lit. b) Cod penal, prevede ca pedeapsă închisoare de la 3 la 7 ani cu privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de pînă la 4 ani. Această infracțiune, clasificându-se ca infracțiune gravă, potrivit art. 16 alin. (4) Cod penal.

Conform alin. (1) art. 90 Cod penal, dacă, la stabilirea pedepsei cu închisoare pe un termen de cel mult 5 ani pentru infracțiunile săvârșite cu intenție și de cel mult 7 ani pentru infracțiunile săvârșite din imprudență, instanța de judecată, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, va ajunge la concluzia că nu este rațional ca acesta să execute pedeapsa stabilită, ea poate dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei aplicate vinovatului, indicînd numai decît în hotărîre motivele condamnării cu suspendare condiționată a executării pedepsei și perioada de probațiune sau, după caz, termenul de probă, iar aceste prevederi potrivit dispoziției alin. (4) al aceleiași norme nu se aplică în cazul persoanelor care au săvârșit infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, precum și în cazul recidivei periculoase sau deosebit de periculoase.

Revenind la prezenta speță, Colegiul penal lărgit atestă că, inculpatul a fost condamnat în baza art. 264 alin. (3) lit. b) Cod penal, la 3 ani închisoare, cu privarea de dreptul de a conduce mijlocul de transport pe un termen de 1 an, cu aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal și prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală.

Respectiv, după ce a stabilit pedeapsa potrivit tuturor criteriilor generale de individualizare a pedepsei, continuînd operațiunea de individualizare cu privire la

săvârșirea infracțiunii, ținând cont de circumstanțele cauzei și de persoana celui vinovat, instanța de judecată poate dispune neexecutare pedepsei aplicate vinovatului. Astfel, suspendarea condiționată, ca mijloc de individualizare a pedepsei, conferă instanței de judecată posibilitatea ca, pe lângă stabilirea cuantumului pedepsei, să se pronunțe și asupra modului de executare.

Condițiile privind acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute de art. 90 Cod penal se referă la: pedeapsa aplicată și natura infracțiunii; circumstanțele cauzei și persoana infractorului, aprecierea instanței că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia.

Derivând din condițiile ce vizează pedeapsa aplicată și natura infracțiunii prevăzute în alin. (1) și alin. (4) art. 90 Cod penal, se atestă faptul incidenței acestora la prezenta speță și anume că este stabilită o pedeapsă cu închisoare pentru infracțiunea săvârșită din imprudență ce nu depășește 7 ani, și nu este una ce se atribuie la infracțiuni deosebit de grave și excepțional de grave, precum nu este prezentă și nici recidiva.

La circumstanțele cauzei, instanța de apel a reținut faptul că inculpatul a săvârșit pentru prima dată o infracțiune gravă, anterior nu a fost judecat, și-a recunoscut vina integral și a depus cerere privind judecarea cauzei pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală.

Cât privește persoana celui vinovat, din materialele cauzei se atestă că inculpatul nu se află la evidența medicului narcolog și psihiatru, este căsătorit are la întreținere un părinte în vârstă înaintată, la locul de trai se caracterizează pozitiv.

Ținând cont de toate împrejurările cauzei, având în vedere atât principiul umanismului, prevăzut de art. 4 Cod penal, cât și prevederile art. 61 alin. (2) Cod penal, instanța de recurs consideră că nu este rațională executarea pedepsei reale cu închisoarea de către inculpat, iar instanțele judecătorești inferioare just au conchis de a aplica în privința acestuia a prevederilor art. 90 Cod penal, fiindu-i suspendată condiționat executarea pedepsei pe termen de probă, deoarece careva interdicții la aplicarea acestei norme nu se atestă.

Referitor la argumentul invocat de recurenți precum ca să fie dispusă stabilirea unei pedepse non-privative de libertate mai blânde, Colegiul îl consideră neîntemeiat și menționează că instanța de fond a respectat cerințele dispozițiilor art.364¹ alin.(1) și (4) Cod de procedură penală, precum și alin.(8) al normei date, conform căreia, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu (f.d. 128, vol.I) și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu o treime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, cu muncă neremunerată în folosul comunității și de reducerea cu o pătrime a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu amendă. Dacă pedeapsa prevăzută de lege este detențiunea pe viață, se aplică pedeapsa închisorii de 30 de ani.

Referitor la argumentele recursului declarat în latura civilă și anume în partea prejudiciului moral.

Potrivit dispoziției art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să îl admită, să dispună rejudecarea de către instanța de apel, în cazul în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Totodată se remarcă că, instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârile atacate și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Din dispozițiile art. 414 Cod de procedură penală, rezultă că instanța de apel, judecând apelul, este obligată să verifice legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar, și oricăror probe noi prezentate instanței de apel sau să cerceteze suplimentar probele administrate de prima instanță. În vederea soluționării apelului, instanța de apel poate da o nouă apreciere probelor. Instanța de apel, este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate și administrate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiunile de drept se referă cele ce țin de următoarele: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just, dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel în ce privește latura civilă, iar erorile admise în această parte nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Din materialele cauzei, Colegiul atestă faptul că, conform acțiunii civile, succesorul părții vătămate Balțat Tatiana, a solicitat încasarea din contul inculpatului în beneficiul succesorilor părții vătămate Balțat Tatiana și Ceban Natalia prejudiciul moral în mărime de 150.000 lei pentru fiecare, prima instanță judecând prezenta cauză penală, prin sentință a admis acțiunea civilă, încasându-se de la Scripnic Ivan, în beneficiul succesorului părții vătămate Ceban Natalia a prejudiciului moral în sumă de 150000 lei și în beneficiul părții vătămate Balțat Tatiana a prejudiciului moral estimat la suma de 150000 lei.

Inculpatul Scripnic Ivan, nefiind de acord cu soluția primei instanțe a contestat-o cu apel, inclusiv și în partea civilă, solicitând casarea parțială a sentinței primei instanțe în latura acțiunii civile, cu pronunțarea unei noi hotărâri în baza căreia să fie micșorat quantumul acțiunii civile încasate în beneficiul succesorilor, părții vătămate Ceban Natalia și Balțat Tatiana a prejudiciului moral a câte 150000 lei la fiecare cu încasarea în beneficiul succesorilor la o sumă echitabilă.

Analizând textul deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit constată că, instanța de apel a menținut sentința în partea stabilirii quantumului prejudiciului moral, considerând că echivalentul sumei de 150000 lei pentru fiecare este o sumă echitabilă și nu vine în contradicție cu prevederile art. 41 CEDO.

Însă, în opinia Colegiului penal lărgit aceste concluzii ale instanței de apel nu sunt motivate suficient și contravin lucrărilor dosarului și prevederilor legale, astfel Colegiul penal lărgit consideră pripite concluziile instanței de apel, precum că suma de 150000 lei pentru fiecare este echitabilă luându-se în considerație atât gravitatea suferințelor psihice a succesorilor părții vătămate, cât și datele obiective care certifică

acest fapt, și anume nivelul suportării de către acestea a suferințelor psihice în urma decesului unei rude foarte apropiate. La acest capitol, instanța de recurs notează că, potrivit art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, la evaluarea cuantumului despăgubirilor materiale ale prejudiciului moral, instanța de judecată ia în considerare suferințele fizice ale victimei, pierderea speranței în viață, etc. În corespundere cu art. 220 Cod de procedură penală și art. 1423 Cod civil, mărimea compensației pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice cauzate persoanei vătămate, de gradul de vinovăție al autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această compensare poate aduce satisfacție persoanei vătămate. Ținând cont de aceste împrejurări, se urmărește scopul ca evaluarea să nu fie una subiectivă ori pentru a nu se ajunge la o îmbogățire fără just temei. Astfel, instanța de recurs menționează că despăgubirile pentru daune morale se disting de cele pentru daunele materiale prin faptul că acestea nu se probează, ci se stabilesc de instanța de judecată prin evaluare.

În susținerea celor enunțate, instanța de recurs menționează și jurisprudența CtEDO, cauza Ernst c. Belgiei (15 iulie 2003), unde Curtea a statuat, în principiu, că „atunci când victima unei infracțiuni se constituie parte civilă în procesul penal, aceasta semnifică introducerea unei cereri în despăgubiri. Chiar dacă ea nu a cerut, în mod expres, repararea prejudiciului suferit. Prin dobândirea calității de parte civilă în procesul penal, ea are în vedere nu numai condamnarea penală a autorului infracțiunii, ci și repararea pecuniară a prejudiciului pe care l-a suferit”.

Învederând aceste considerente ale instanței europene, Colegiul penal lărgit evidențiază, că în această speță instanța de apel nu a ținut cont în deplină măsură de circumstanțele cauzei, potrivit art. 81 alin. (1) Cod de procedură penală: „în procesul penal, succesori al părții vătămate sau al părții civile este recunoscută una din rudele ei apropiate care a manifestat dorința să exercite drepturile și obligațiile părții vătămate decedate sau care, în urma infracțiunii, a pierdut capacitatea de a-și exprima conștient voința”.

Aliniatul (2) al aceluiași articol prevede că recunoașterea rudei apropiate ca succesori al părții vătămate sau al părții civile o decide procurorul care conduce urmărirea penală sau, după caz, ofițerul de urmărire penală ori instanța de judecată, cu condiția că ruda apropiată solicită această calitate. În cazul în care mai multe rude apropiate solicită această calitate, decizia de a alege succesori îi revine procurorului sau instanței de judecată. Dacă, la momentul solicitării respective, lipsesc temeiuri suficiente pentru recunoașterea persoanei ca succesori al părții vătămate sau al părții civile, hotărârea în cauză se ia imediat după constatarea acestor temeiuri. (3) În cazul în care, după recunoașterea persoanei ca succesori al părții vătămate sau al părții civile, se constată lipsa temeiurilor de a o menține în această calitate, procurorul sau instanța, prin hotărâre motivată, încetează participarea acesteia la proces în calitate de succesori al părții vătămate sau al părții civile. (4) Succesorul părții vătămate sau al părții civile participă la procesul penal în locul părții vătămate sau părții civile.”

Conform materialelor cauzei, Colegiul constată că prin ordonanța ofițerului de urmărire penală Bodrug I. din data de 06.10.2017, succesori al părții vătămate a fost recunoscută, fiica părții vătămate Ceban Natalia (f. d 35, vol. I), precum și prin altă ordonanță din aceeași dată, adoptată la fel de Bodrug I., succesori al părții vătămate este recunoscută și cea de-a doua fiică a lui Lungu Victor, Balțat Tatiana (f.d 38,

vol.I). Or, succesor conform rechizitoriului este doar Ceban N., iar Balțat este martor (f. d. 101, vol. I), totodată recurs ordinar scrie doar Balțat Tatiana (f. d. 8, vol. II).

Prin urmare, procurorul prin ordonanță sau instanța de judecată prin încheiere urma a înceta calitatea de succesor al părții vătămate a uneia din fiice. Astfel, instanța de fond în mod contrar legii a pus pe rol cererea de chemare în judecată și admis pretențiile ambelor reclamante. Colegiul penal lărgit menționează că în procesul penal nu se admite recunoașterea în calitate de succesor al părții vătămate, în mod concomitent a două persoane. Respectiv argumentul instanței de apel privind legalitatea recunoașterii a mai multor rude apropiate în calitate de succesori ai părții vătămate/civile nu are suport juridic. Mai mult ca atâta, ambele instanțe au încasat un prejudiciu moral în favoarea ambelor succesoare, ceea ce nu este corect, deoarece instanța urma să încaseze prejudiciu moral doar în favoarea uneia.

Instanța de recurs ordinar menționează că, deși potrivit art. 81 alin. (2) Cod de procedură penală „Recunoașterea rudei apropiate ca succesor al părții vătămate sau al părții civile o decide procurorul care conduce urmărirea penală sau, după caz, ofițerul de urmărire penală ori instanța de judecată, cu condiția că ruda apropiată solicită această calitate”, or, instanța de judecată urma să se expună asupra calității atribuite fiecăreia. Această omisiune a ofițerului de urmărire penală, procurorului, precum și a ambelor instanțe judecătorești inferioare a dus la încasarea prejudiciului moral dublu de la inculpat, acesta fiind de acord să se încaseze de la el prejudiciul moral în mărime de 60000 lei.

Colegiul reține că din materialele cauzei (f. d. 126, vol. I) rezultă că Balțat Tatiana a primit de la Scripnic Ivan suma de 18340,00 lei, care reprezintă prejudiciul material, cheltuieli pentru asistența juridică și cheltuieli de transport.

Totodată, instanța de apel urmează să stabilească mărimea compensației pentru prejudiciul moral în așa fel încât acesta să fie echitabil în raport cu suferințele psihice și fizice cauzate succesorului părții vătămate, în urma comiterii infracțiunii de către inculpatul Scripnic Ivan, dar și să nu ducă la o îmbogățirea fără just temei a succesorului părții vătămate.

Astfel, Colegiul penal constată că la caz este incident temeiul de casare prevăzut la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, ceea ce duce la casarea parțială a deciziei instanței de apel în latura civilă și anume în partea prejudiciului moral, cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte de către aceiași instanță, în alt complet de judecată, deoarece erorile comise de către instanța de apel, nu pot fi reparate de către instanța de recurs în prezenta procedură.

La rejudecarea cauzei în latura civilă și anume în partea prejudiciului moral, instanța de apel urmează să se conducă obligatoriu de prevederile art. 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia: să se pronunțe la modul convenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate în apel; să verifice și să aprecieze profund probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii; să le dea apreciere convenită în ansamblu, cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate și cu expunerea motivată asupra cuantumului prejudiciului moral, să elucideze faptele importante pentru soluționarea justă și promptă a cauzei date; să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, ținând cont de motivele casării deciziei atacate, de practica unitară în acest

domeniu, precum și de practica relevantă a CtEDO, și să pronunțe o hotărâre legală și întemeiată, în conformitate cu prevederile art. 417 Cod de procedură penală.

8. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) și pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

D E C I D E :

Respinge ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de către acuzatorul de stat, procuror în Procuratura de circumscripție Bălți – Bodareu Octavian, și de către succesorul părții vătămate Balțat Tatiana.

Admite recursul declarat de către avocații Stratan Corina și Bosîi Ion în numele inculpatului Scripnic Ivan.

Casează parțial decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 19 decembrie 2018, în cauza penală privindu-l pe *Scripnic Ivan Xxxxx*, în latura civilă, în partea ce ține de încasarea din contul inculpatului Scripnic Ivan în beneficiul succesorilor părții vătămate Ceban Natalia și Balțat Tatiana a prejudiciului moral în suma a câte de 150000 (o sută cincizeci de mii) lei pentru fiecare, cu dispunerea rejudecării cauzei, în această parte, de către Curtea de Apel Bălți, în alt complet de judecată.

În rest prevederile hotărârii contestate se mențin.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac în partea dispunerii rejudecării cauzei, în rest, fiind irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **19 iulie 2019**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Cobzac Elena

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Boico Victor